

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

MENTOR

Udkommer den 1. og 15. i hver Maaned under Redaktion af
Hans Fr. Petersen og koster 10 Øre pr. Nr.

Nr. 1

15. Februar 1915.

1. Aarg.

TIL ABONNENTERNE.

Nu er det godt 4 Aar siden vor Skole fik sit sidste trykte Skoleblad oprettet. Det udkom 2 Gange om Maaned og indeholdt 4 Kvartsider. I Førstningen gik det vistnok meget godt, idet der indsendtes flere Bidrag fra Elevernes Side. Men som det gaar saa mange Skoleblade, var Redaktionen, paa Grund af for ringe Tilslutning og dermed forbundne økonomiske Vanskeligheder, nødt til at standse Bladets Udgivelse.

Nu i Aar er der atter fremkommen den Tanke, om vor Skole ikke ligesom andre Skoler skulde have sit eget Skoleblad. Stolende paa mine Skolekammeraters Støtte forsøger jeg herved at gøre denne Tanke til Virkelighed ved at udsende „Mentor“ som vort Skoleblad

Jeg har været i Tvivl om, hvad det skal indeholde, da det jo er vanskeligt at tilfredsstille alles Smag og Ønsker. Nogle vil have et godt Morskabs- og Vittigheds-

blad ud af det, men saa synes jeg, at man hellere skulde købe et „rigtigt“ Vittighedsblad. Af Erfaring ved man ogsaa, at saadanne Blade ikke holder sig længe. Og hvorfor kan et Blad ikke være underholdende og belærende paa en Gang?

For saa meget som muligt at tilfredsstille alles Ønsker, aabner jeg Bladets Spalter for alle mulige Bidrag som: Artikler, Digte, Fortællinger og Humoresker osv., ja, modtager endda disse Bidrag med Glæde. Manuskripterne maa maa være mig ihænde 4 Dage før hvert Nummer udkommer, kun beskrevet paa hveranden Side og med Skriverens Navn paa, dog bør der bemærkes, hvilken Underskrift Artiklen skal have.

Desuden maa Bladet have flere Abonnenter, og det opnaas bedst ved, at enhver sørger for at tilføre Bladet nye Abonnenter.

Jeg udsender nu dette Nummer

i det Haab, at Bladet maa blive et Middel for Samarbejde, ogsaa udenfor Skolen.

København, 12. Febr. 1915.

Hans Fr. Petersen.

Ungdom med det kække Mod.

Efter „Samvirke“ ^{28/6} 1914.

Ungdom med det kække Mod
vaagen du paa Skansen være,
Ho'det koldt og Hjertet varmt,
du vort Fremtidsliv skal bære!

Ungdom med de høje Haab,
Danmarks djærve Forpostvagter!
Døs ej, men gaa frem til Daad,
kæmp for Livets høje Magter.

Ungdom med den lyse Tro,
som de mørke Tvivl opvejer,
trods hvert Raab om Nederlag,
stol kun paa det godes Sejr.

Ungdom med det varme Blod,
med de dybe Længslers Strømme,
stig kun højt i Morgengry,
højt i Syner og i Drømme!

Danmarks Ungdom! voks da
frem
Pligt og Sandhed højt du hædre!
Voks som Sommersæd dig sund,
rankere end dine Fædre!

Anton Andersen.

Dansk Litteratur 1900—1914.

Efter at Prof. Villh. Andersen i Grundtvigs Hus for nogen Tid siden indledede Foredragsrækken: „Dansk Aandsliv efter 1864“ med et Foredrag om „Litteraturen fra 1864 til ca. 1900“, fortsatte Højskoleforstander Bredsdorff den 9. Febr. med et Foredrag om: „Litteraturen 1900—1914“. Da jeg synes, at det maa kunne have Interesse for en dansk Elev, forsøger jeg herved at gøre Læserne bekendt med Traaden i hans Foredrag.

Medens Digterne i den forudgaaende Periode søgte Virkelighed, Skønhed, sig selv, adskiller den nye Periode sig derfra og kendetegnes af Johannes V. Jensen, Jeppe Aakjær og Jakob Knudsen. Der er ingen „isme“ eller Skole, der forener dem.

Joh. V. Jensen er „Vildmanden i det danske Vaaben“. Han søger Naturen i Ur- og Vikingetiden, som han i „Bræen“ og i „Skibet“ viser sin dybe Forstaaelse af, og drager mod Selvsygen fra 1890.

Jeppe Aakjær er ikke urbarbarisk som Joh. V. Jensen; han søger Naturmennesket, som han kendte det i de gamle vestjydske Bønder, skildrer Bondesindet og det oprindelige i det jydsk Landskab.

Den tredje, Jakob Knudsen,

er den betydeligste, dog er han i Slægt med de to andre. Han er den kristne Digter, det stærke hos ham er Harmonien mellem en stærk Naturtone og Himmel. Ogsaa han søger tilbage til de gamle Bønder i „Adelbrand og Malfred“ og „Sind“, som er hans bedst komponerede Roman. Men hans Bønders Ægthed gaar tabt for Byfolk og Nutidsbønder.

Vil man forstaa Jakob Knudsen i Forhold til de to forannævnte, maa man søge ham paa Stæder som i andet Kapitel af „Lærer Urup“ i den glimrende skildrede Bibelhistorietime. Da Menneskene ikke kan leve nøje efter Idealet (Kristus), maa man søge til Naturen (se „Afklaring“). Han vil Lykken i dybeste Forstand, nemlig Freden med Gud; det kommer stærkest frem i hans to sidste Bøger: „Angst“ og „Mod“, Gud vil sande Mennesker og ikke forkvaklede Fantaster. I K.s Bøger gives der Svar paa, hvad Virkelighedsdigtning er.

H. F. P.

Georg Brandes: Wolfgang Goethe.

Den 4. Februar fyldte en af de danske Videnskabsmænd, der har tiltrukket Udlandets Opmærksomhed paa vort hjemlige Aandsliv, Professor Georg Brandes, 73 Aar. Ved samme Lejlighed begyndte

hos Gyldendal Udgivelsen af Georg Brandes store Værk om Goethe — et Værk, der vil være sikker paa sit Publikum. Dette Værk om det næsten uoverskuelige Emne — at skildre det Menneske, der med sin Aands Indskrænkninger og sin Karakters Mangler „dog kan kaldes en Personliggørelse af den højeste Menneskelighed; alsindet som han var, evnestærkere end nogen i en flerehundredaarig Fortid, i Samtid, i Eftertid, forbilledlig ved Mangesidigheden og Fuldstændigheden af en Natur, der forener stærke Modsætninger“ — er bleven skabt ved mangfoldige Aars Forstudium, Gransken og Tænken, et langt Livs Erfaringer og Overvejelser af en Litteraturhistoriker, der har Geniets Forudsætninger for at forstaa Geniet, og hvis Skarpsind og Menneskekundskab vil give hans Behandling et særligt Værd.

Værkets første Hefte skildrer Goethes Udvikling til Sesenheim-Episoden med en Karakteristik af de optrædende Bifigurer, Faderen og Herder navnlig. I denne Tidsskildring tages Goethes Værker, efterhaanden som de dukker op i hans Sind som Udtryk for indre og ydre Forhold, ikke i deres færdige Form.

Værket er skrevet saadan, at jeg trygt kan anbefale det til de ældre Læsere af Bladet. Det vil omfatte ca. 800 Sider i anseligt Format, udsendes i ca. 12 Hefter (hvert paa 4 store Ark) til en Pris

af 1 Kr. pr. Hefte og vil udgøre to store Bind. Med sidste Hefte faar Subskribenterne gratis en Fotogravure efter Mays Portræt af Goethe. Udgivelsen vil formentlig kunne afsluttes i Løbet af et Aar.

H. F. P.

Videnskabelig Rubrik

Danmarks historiske Sydgrænse.

Det følgende bringer vi efter Gudmund Schüttes to Artikler i „Hovedstaden“ om dette Emne.

Paa en Tid, hvor Nabo-Stormagterne stræber at omlægge Europa-kortet med Ild og Sværd, er det værd at drage den Kendsgerning i Minde, at vor Sydgrænse kan spores mere end 1000 Aar i Historien.

Naar andre Lande taler om deres Grænse, saa opstiller det i Reglen det Faktum, at der og der har de deres „naturlige Grænser.“ For Eksempel er Lande som: Grækenland, Italien, Spanien, Frankrig, Storbritannien, Tyskland osv. at betragte som naturlige Enheder.

For Danmark opstaar nu det Spørgsmaal: hvor ligger Danmarks naturlige Sydgrænse. I Perthes' „Atlas antiquus“ gennem otte Udgaver, 1892—1908, er Jylland fremstillet som liggende indenfor Tysklands naturlige Grænser. Og saaledes er der mange andre Meninger.

Disse Stuegeografer lever i den Tvangsforestilling, at Jyllands Landfashed med Tysklands er det ene afgørende. De overser Søsamlærdslens Indflydelse — den, som Digteren saa smukt og rigtigt har ramt i sine Ord om Danmarks Bælt og Sund:

„Grænse, som skiller ej,
Gyngende Landevej.“

Den gamle græske Geograf Ptolemaios (ca. 140 e. Kr. i Alexandria) derimod fremstillede baade i Tekst og Atlas den jydsk Halvø og Skandia som skarpt adskilt fra Tyskland.

Naar vi nu lader Historien tale og tænker paa de Naboer, der har truet Jylland fra den ældste til den nyeste Tid, saa ser vi det samme om igen og om igen: Erobrere kommer dragende fra Sydvest, Syd eller Sydpaa, alle for en Tid heldige i Nordtyskland, alle stræbende videre nordpaa og alle uden at opnaa mere end højt regnet at sætte Foden indenfor den jydsk Halvø. I mere end et Aarhundrede — 811—1864 — var Ejderen urokket og uomtvistet Danmarks Rigsgrænse, som der staar paa den gamle Grænsesten i Tøjhuset: „Eidora terminus imperii Romani“ — „Ejderen er Grænsen for det tyskromerske Rige“. Da Overmagten i 64 endelig trængte os nordpaa, forblev Jyllands Hovedpart dog stadig under Danmark, og Danskheden hævder sig endnu lyslevende indtil Flensborg Fjord. Gennem tusind Aar har

A X E L E K M A M

Skræderetablissement og Klædelager

samt stort Lager af færdigsyede Herreklæder anbefales d'Herr Abonnenter.

6, Kr. Bernikowsgade 6

Tyskheden kun evnet at æde sig frem nogle faa Mile nordenfor vor gamle Rigsgrænse — hvad er det mod de vældige Strækninger, der samtidig er bleven fortysskede paa vendisk Grund østenfor Elben?

Sandelig maa der være stærke, naturlige Hindringer for en politisk og national Fremtrængen sydfra op gennem den jyske Halvø. Selv Alperne har ikke virket som et kraftigere Grænseværn, tvertimod —.

Ogsaa den sproglighistoriske Afgrænsning giver væsentlige Bidrag til Oplysning om de naturlige Grænsers Plads.

Lad os drage en Linje fra Nordkap gennem norsk og svensk Sprogomraade til Helsingør, videre over Flensborg til Husum, gennem Nordvesttyskland til Holland og Belgien, og endelig gennem Sydvesttyskland og Svejts til de tyske Alpedale i Piemont lige sønden for Monte Rosa. Den løber gennem fulde 25 Breddegrader (71—46), d. v. s. i Fugleflugtlinje over 350 danske Mil.

Indenfor denne Strækning findes der tre virkelige Brud paa den sproglige Forstaaelse, d. v. s. en saadan Modsætning, at Nabo ikke

forstaar Nabo uden særlig at have lært hans Sprog.

Hvor findes nu saadanne sproglige Barrikader? — En ligger maa ske paa Grænsen af Sverige og Norge? Nej. — Ved Øresund? Nej, Sydvestskaane taler rent Dansk. — Ved den tysk-hollandske eller tysk-svejtsiske Grænse? Nej, heller ikke.

Alle tre Sprogbarrikader findes nemlig i Sønderjylland, lige klods op ad hinanden: den ene mellem Dansk og Tysk, den anden mellem Dansk og Frisisk og den tredje mellem Frisisk og Tysk.

Da alle den gotiske Folkegruppes indre Sprogbarrikader har valgt at klumpe sig sammen lige bagved den tusindaarige Statsgrænse mellem Danmark og Tyskland, maa man kunne sige sig selv, at den tredobbelt understregede Sprogbarrikade markerer Statsgrænsen som en i tydeligste Forstand naturlig Grænse.

H. F. P.

Skolekomedien.

Som første udsendte Teateranmelder ved dette Blad begiver vi os til Premièrè paa „Genboerne“ af en ret ukendt og af Dilettanter sjældent spillet (sic!) Forfatter, Hostrup.

Stolt i Følelsen af vor Værdighed skrider vi ind gennem Skoleporten, hilser for en Gangs Skyld ret nonchalant paa Skolens Inspektør, og begiver os umiddelbart derefter i Kraft af vort Anmelderprivilegium op i den til Skuespillerfoyer omdannede Sangsal, hvor der hersker et myldrende Liv og hvor Elever i brogede Maskeradedragter og med sminkede Ansigter farer om imellem hverandre. En kendelig Nervøsitet spores hos alle. Holm ser helt benøvet ud, medens han retter paa sin kunstige Mave, der viser Tilbøjelighed til at slaa en Bule paa Midten. Per Knutsens Hænder ryster kendeligt, medens han binder sit hvide Slips, og naar man ser paa de ungdommelige Skuespillere, opdager man snart, at de ængsteligt memorerer deres Roller. Endogsaa Hr. Michelsen er smittet af den almindelige Uro og farer omkring, retter paa et Slips her og visker en rød Sminkeplet ud der. Kort sagt: Almindelig Ængstelse og Forvirring.

Diabolisk smilende, som det passer sig en erfaren Anmelder, forlader vi dette Forvirringens Til-

flugtssted og begiver os ned i Teatret alias Gymnastiksalen og indtager med værdig Ro og et stereotypt Smil vor Plads, hvorefter vi mønstrer Parkettet.

En Mængde Forældre er trøpset op for at se deres ungdommelige Poder paa Scenen, og de er sikkert ikke mindre nervøse. Ind mellem dem opdager vi de kendte Ansigter fra Hverdagslivets Slid. Der sidder Frk. Hansen og ser ud, som om der slet ingen Cicero og Cæsar var til, og Frk. Wøldikes Smil beviser, at Otto Jespersens Bog for Øjeblikket ikke beskæftiger hendes Sind. Derimod kan Hr. Holm nok se ud til at svæve langt inde i Fysikkens Riger.

Nu skrider selveste Rektor majestætisk ned gennem Midtergangen, hilsende til højre og venstre, hvorefter han indtager sit Sæde i forreste Række, og i samme Nu smælder Indledningsmarschen af Kai Rosenberg ud over Salen. Efter at den er forstummet, hilst med kraftigt Bifald, gaar Tæppet under aandeløs Stilhed op, og Hostrups herlige Komædie gaar med en Fart, der røber et ihærdigt Arbejde med Indstuderingen, over Brædderne.

Efterslægten har altid haft Held med sine Komædier, men i Aar synes den særlig at være begunstiget med gode Kræfter. Med et Humør uden Lige tager de unge Mennesker fat og smælder deres Replikker ud over Tilskuerne —

glemmende al Nervøsitet, og Latteren og Bifaldet skyller uafbrudt op mod dem. Men man skal ogsaa lede længe efter en elskværdigere Klint eller en mere komisk Løjtnant von Buddinge, fremstillet henholdsvis af Per Knutsen og Holm. Den sidste klarede ganske mesterligt den svære Scene under Pantelegen og fremsagde „Rosen blusser“, saa Folk hulkede af Latter, og denne steg end mere, da han ved en pragtfuld Sortie sparkede Hul paa Døren. Uden om ham boltrede sig saa de kendte Figurer, alle godt fremstillede. Vi kunde nævne dem allesammen rosende uden at blive betragtet som en bansat Magister Rosiflengius, og vi er meget betænkelig ved at sige, at maaske udmærkede Schlütter som Smedesvenden og Heimann som Madam Schmidt sig lidt frem for de øvrige. Jo, det er sandt, ogsaa Kjersgaard som Hutter og Hilbert som Klemme maa omtales med Ære, og som noget for sig selv stod Rosenberg som Jøden. Med en glimrende Maaske og en pragtfuld Akcent illuderede han fuldt ud og blev fulgt til Dørs med et minutlangt Bifald.

Megen Munterhed vakte det, da en af Skuespillerne under Pantelegen i sin Iver kastede Tørklædet ned blandt Tilskuerne, ned for Fødderne af Frk. Wøldike, ligesom man ogsaa med Fornøjelse saa de unge Menneskers Appetit i sidste Akt.

Ja, det var en fornøjelig Aften,

som vi takker Efterslægtens Ledelse for, lige som ogsaa Hr. Michelsen og andre fortjener Tak for deres ihærdige Arbejde. Vi haaber, at Efterslægten maa opleve mange Komedier og med dette Ønske siger vi:

„Vel mødt til næste Aar.“

C. H.

*

De to Forestillinger om Søndagen gjorde endnu mere Lykke. Særlig ved den sidste spillede Skuespillerne sig op, saa man glemte, det var Dilettanter. Den sidste Forestilling blev en Triumf for Holm, der efter anden Akt efter et ganske mesterligt Spil blev fremkaldt Gang paa Gang. Efter ham hævdede Schlütter Stillingen som en Komiker af Rang, og Knutsen var som Klint saa elskværdig og bedaarende, at man maatte give v. Buddinge Ret:

„Stor er hans Magt,
han staar i Pagt
med højere Autoriteter.“

C. H.

Den bedste
Guldfyldepen
 er
MINERVA
 — Pris fra 2 til 20 Kr. —
 Vilhelm Priors kgl. Hofboghandel
 Købmagergade 52.

-- Og naar Du
saa lover, altid
at købe Dit Tøji
English House,
tror jeg nok,
vi klarer os --

Fodbold- og Tennisdragter :: :: ::
Tennis sko og Fodboldstovler :: ::
Reglementerede Gymnastikdragter

POUL HOLM
SILKEGADE 11

Skolens Boghandel

Johs. Marckers
Boghandel

Papir og Tegneartikler

Kollegiehefter

Kvart, 72 Side: 0.15
Oktav, 96 ,, 0.10

Tand Klinikken

Blaagaardsgade 29 A. Mezz.
— Telefon Nora 1307 y —

Al moderne Tandbehandl.

udføres med betryggende Garanti og

- billige Priser -

Konsultation 10—4 og 6—7.

M. Ritzau-Olsen.

Redaktion: Carl Bernhardsvej . 4. tv. — — Ekspedition: Citygade 23 (Holbech) Telf. 2023

Aage Hansen — Nørregade 45